Dosarul nr.3-19/25 (nr. 2-25054211-03-3-03092025)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ
H O T Ă R Â R E

22 ianuarie 2026 **mun. Bălţi**

Instanţa compusă din:
Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaș, Svetlana Ghercavii**
Grefier **Cristina Țurcanu**

examinând în şedinţă judiciară publică cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat către Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești privind contestarea actului administrativ,

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 22.04.2025 Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat s-a adresat Judecătoriei Orhei cu acțiune în contencios administrativ către Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești, solicitând anularea decizia nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, emisă de Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești.

În motivarea acțiunii a invocat că prin decizia nr. 1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, Consiliul local a decis:

1.Se aprobă şi se pune în aplicare temporară tariful de 10 /zece/ lei pentru un m3 de apă din reţeaua de apeduct pentru acoperirea cheltuielilor consumului de energie electrică de la fântâna arteziană, începând cu data de 01.01.2025 şi până la transmiterea în gestiune a reţelei de apeduct.

2. Se modifică rubrica din anexa nr. 6 la Decizia nr. 8.10 din 10.12.2024 cu privire la aprobarea bugetului local pentru anul 2025 în lectura II, după cum urmează: Plata tarifului pentru consumul unui m3 de apă- 7 lei se substituie, începând cu data de 01.01.2025 cu: Plata tarifului pentru consumul unui m3 de apă - 10 lei.

3. Se modifică bugetul local pentru anul 2025 aprobat prin Decizia nr. 8.10 din 10.12.2024 cu privire la aprobarea bugetului local pentru anul 2025 în lectura II, după cum urmează:

1.1 La Venituri: Cod Eco 142310 aprovizionarea cu apă se majorează cu suma de 5.000 lei;

1.2 La Cheltuieli: Cod Eco 222110 energie electrică se majorează cu suma de 5.000 lei.

Menționează că la data de 29.01.2025 a fost publicat în Registrul actelor locale actul administrativ adoptat de Consiliul local Şestaci nr.1.7 din 24.03.2025 „Cu privire la majorarea unui tarif'.

În temeiul art. 64 al Legii privind administraţia publică locală nr. 436/2006 şi pct. 8 lit. g) al Hotărârii Guvernului „Cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat" nr. 845/2009, Oficiul teritorial Orhei a supus controlului obligatoriu de legalitate actul publicat.

La 24.02.2025 Oficiul teritorial Orhei, examinând legalitatea deciziei, a contestat adoptarea acestui act administrativ prin Notificarea nr.1304/OT8 - 137 din 24.02.2025, din următoarele considerente.

Potrivit art. 20 alin. (7) al Legii nr. 436/2006 privind administraţia publică locală, deciziile cu caracter individual intră în vizoare la data comunicării persoanelor vizate sau la data indicată în textul deciziei, care nu poate preceda data includerii acesteia în Reeistrul de stat al actelor locale.

Consiliul local nu a respectat prevederile art. 8 alin. (2) şi (3) al Legii privind administraţia publică locală nr. 436/2006, care prevede că:

(2) În problemele de interes local care preocupă o parte din populaţia unităţii administrativ - teritoriale pot fi organizate, cu această parte, diverse forme de consultări, audieri publice ţi convorbiri, în condiţiile legii.

(3) Proiectele de decizii ale consiliului local se consultă public, în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă şi deliberativă a populaţiei unităţii administrativ - teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, după caz.

Totodată, examinând actele aferente actului administrativ a determinat că consultările publice nu au fost desfăşurate. Aşa dar, la stabilirea sau mărirea/ajustarea unor tarife pentru o localitate întreagă este necesar, în mod obligatoriu, consultarea cu populaţia.

Totodată, lipseşte informaţia despre organizarea consultărilor publice privind proiectul de decizie în forma unui anunţ, însoţit de proiectul deciziei şi materialele aferente acestuia (note informative comprehensive, studii analitice, analize ex-ante, tabele de concordanţă cu legislaţia comunitară, alte materiale care au stat la baza elaborării proiectului de decizie etc.).

În acest sens, notează existenţa Regulamentului cu privire la site-urile web oficiale ale autorităţilor şi instituţiilor publice şi la cerinţele minime privind profilurile dc socializare ale accstora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.728/2023. Acest regulament este elaborat în scopul sporirii nivelului de transparenţă a activităţii autorităţilor publice şi a accesului la informaţia de interes public prin intermediul paginii oficiale în reţeaua Internet.

Plus la aceasta, Hotărârea Guvernului nr.967 din 9 august 2016, care stabileşte în pct.14 din Regulamentul menţionat necesitatea pentru autorităţile publice, inclusiv cele locale, de a dispune de o pagină web oficială, unde sunt create compartimente dedicate transparenţei decizionale şi plasate un şir întreg de informaţii în scopul facilitării accesului părţilor interesate la procesul de elaborare şi adoptare a deciziilor de către autoritatea publică.

Suplimentar adăugă că nu s-au respectat prevederile art.28 alin.(4) al Legii nr.397/2003 privind finanţele publice locale, precum şi art.61 alin.(4) al Legii finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014, care prevede că orice propunere de modificare a bugetului trebuie să fie în mod obligatoriu însoţit de nota informativă a contabilului: (4) Orice propunere de modificare a deciziei bugetare anuale trebuie să fie însoţită de o notă informativă. care va cuprinde concluziile privind executarea bugetului respectiv în perioada precedentă şi estimările privind executarea scontată a bugetului pină la finele anului bugetar in curs, precum şi impactul financiar al modificărilor pentru următorii trei ani.

Ulterior, la data de 04.04.2025 prin decizia nr. 3.1 ”Cu privire la examinarea Notificării nr.l304/OTs-137 OT Orhei al Cancelariei de Stat”, Consiliul local a decis să menţină in vigoare Decizia nr. 1.7 din 24.01.2025.

În drept, cererea se întemeiază pe dispozițiile art.5, 7, 20, 30, 31, 118, 189, 191, 196, 204, 206 alin.1 lit a), art.208, 209 Cod administrativ; art.20 alin.(7), art. 8 alin. (2) şi (3), art.101 alin.(2), art.14 alin.(2) lit. zl) al Legii nr. 436/2006 privind administraţia publică locală, pct.14 din Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin HG nr. 967 din 09.08.2016, art.28 alin.(4) al Legii 397/2003 privind finanţele publice locale, art.61 alin.(4) al Legii finanţelor publice şi responsabilităţi bugetar-fiscale nr.181/2014.

Solicită Oficiul Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat anularea deciziei Consiliul local Şestaci nr.1.7 din 24.01.2025 „Cu privire la majorarea unui tarif”.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul central din 12.08.2025 s-a dispus strămutarea cererii de chemare în judecată, conform competenței materiale, Curții de Apel Nord.

Poziția pârâtului:

În referința la acțiunea în contencios administrativ pârâtul Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată.

A argumentat că decizia contestată a fost adoptată în deplină conformitate cu principiile autonomiei locale și în exercitarea atribuțiilor legale de gestionare a treburilor publice; adoptarea acestei decizii a fost impusă de circumstanțe excepționale și de forță majoră, independente de voința autorității locale. Consideră în contextul dat, că respectarea strictă a procedurilor standard de consultare publică ar fi compromis grav continuitatea serviciului public esențial de alimentare cu apă și ar fi prejudiciat în mod ireparabil bugetul local, punând în pericol bunăstarea comunității. Prin urmare, acțiunea Consiliului Local a reprezentat o măsură responsabilă, reactivă, menită să protejeze interesele publice în fața unei crize energetice cu impact direct și imediat.

Situația care a condus la adoptarea Deciziei nr.1.7 de către Consiliul Local Șestaci este rezultatul unei succesiuni rapide de evenimente și decizii la nivel național, care au creat un context de urgență și au generat un impact financiar direct și inevitabil asupra bugetului local.

La data de 27 decembrie 2024, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE) a emis Decizia nr.1, prin care a dispus ajustarea prețului pentru energia electrică. Această decizie nu a fost un act administrativ obișnuit, ci a fost emisă în contextul unei stări de urgență, în virtutea competențelor extraordinare conferite CSE prin Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

Ulterior, la data de 3 ianuarie 2025, Consiliul de Administrare al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a emis Hotărârea nr. 12, prin care a majorat, fără să inițieze consultări publice conform legislației în vigoare, prețul unui kWh de la 284 bani la 468 bani, fără TVA. Această majorare substanțială, de aproximativ 65%, a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, pe 10 ianuarie 2025.

Această referință directă la decizia CSE subliniază că majorarea tarifului la energie electrică de către ANRE nu a fost o decizie de rutină, ci o acțiune impusă de contextul de urgență națională. Deși ANRE are, în mod obișnuit, proceduri de consultare publică pentru ajustarea tarifelor, inclusiv pentru energia electrică și gaze, omisiunea acestor consultări în cazul Hotărârii nr. 12 din 3 ianuarie 2025 denotă caracterul excepțional al situației și presiunea sub care a acționat autoritatea de reglementare națională. Această acțiune a ANRE, o autoritate centrală de reglementare, de a omite consultările publice în baza unei dispoziții a CSE, stabilește un precedent semnificativ pentru justificarea acțiunilor ulterioare ale autorităților locale.

Majorarea prețului energiei electrice de către ANRE a reprezentat un factor extern, neprevăzut și incontrolabil pentru Consiliul Local ȘESTACI. Serviciul de alimentare cu apă este un serviciu public esențial, a cărui funcționare depinde direct și în mare măsură

de costurile energiei electrice, aceasta fiind indispensabilă pentru operarea pompelor, a stațiilor de tratare și a întregii infrastructuri de distribuție a apei. Creșterea bruscă și substanțială a prețului energiei electrice a generat o presiune financiară imediată și semnificativă asupra bugetului local și a viabilității serviciului de alimentare cu apă. Menținerea tarifului vechi ar fi condus la acumularea rapidă de datorii, imposibilitatea asigurării continuității serviciului și, în cele din urmă, la incapacitatea de plată a consumului de energie electrică din bugetul local, afectând capacitatea Consiliului de a gestiona eficient și rațional treburile publice.

Acțiunea Consiliului Local nu a reprezentat o alegere politică proactivă sau o eludare deliberată a transparenței, ci o măsură reactivă de auto-conservare financiară și de asigurare a continuității unui serviciu public vital. Consiliul Local Șestaci a fost, în esență, constrâns de circumstanțe să acționeze rapid pentru a preveni colapsul financiar al serviciului de alimentare cu apă și pentru a nu prejudicia bugetul local.

Alin. (2) al acestui articol prevede că "În problemele de interes local care preocupă o parte din populaţia unităţii administrativ-teritoriale pot fi organizate, cu această parte, diverse forme de consultări, audieri publice şi convorbiri, în condiţiile legii". Utilizarea expresiei "pot fi organizate" indică o facultativitate, nu o obligativitate absolută, lăsând la latitudinea autorității locale alegerea formelor de consultare și a momentului, în funcție de specificul problemei.

Dacă o autoritate centrală, cum ar fi ANRE, poate deroga de la propriile proceduri de consultare publică în baza unei dispoziții a CSE, ar fi inechitabil și inconsistent să se ceară o aderență mai strictă la aceste proceduri de la o autoritate locală care este, în esență, o victimă a aceleiași decizii naționale, neconsultate public. Cancelaria de Stat nu poate pretinde un standard de conformitate procedurală mai înalt de la Consiliul local Șestaci decât cel respectat de o autoritate națională superioară în aceeași situație de criză. Această situație demonstrează o recunoaștere sistemică a faptului că urgența și factorii externi pot prevala asupra cerințelor standard de transparență.

Poziția părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat, Isacov Irina a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, deoarece cauza nu a fost examinată în fond.

Reprezentantul Consiliului local Șestaci, primarul Guja Iacob, legal citat, în ședința de judecată nu s-a prezentat și n-a comunicat instanței motivele neprezenței.

Potrivit art.218 lit.d) Cod administrativ, neprezentarea la şedinţa de judecată, fără motive temeinic justificate, a participanţilor şi/sau a reprezentanţilor lor nu împiedică soluţionarea acţiunii în contenciosul administrativ.

În consecință, completul de judecată consideră posibilă examinarea cauzei în lipsa pârâtului, procedura de citare legală fiind respectată.

Aprecierea instanţei de judecată:

Audiind participantul la proces, analizând materialele cauzei în raport cu norma relevantă speței, Colegiul civil și de contencios administrativ consideră pasibilă de admitere acțiunea în contencios administrativ din considerentele ce urmează.

Articolul 191 Cod administrativ:

(2) Curţile de apel soluţionează în primă instanţă acţiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituţionalitate.

Articolul 193 Cod administrativ:

(2) Curţile de apel, atît ca instanţă de fond, cît şi ca instanţă de apel sau recurs, soluţionează acţiunile în contencios administrativ în complete formate din 3 judecători.

Articolul 194 Cod administrativ:

(1) În procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

Articolul 39 Cod administrativ:

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189 Cod administrativ:

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 206 Cod administrativ:

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ).

Articolul 207 Cod administrativ,

(1) Instanţa verifică din oficiu dacă sînt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ.

Articolul 208 Cod administrativ,

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Articolul 64 din Legea privind administraţia publică locală nr.436 din 28.12.2006:

(1) Controlului obligatoriu sînt supuse următoarele acte ale autorităţilor administraţiei publice locale: a) deciziile consiliilor locale de nivelurile întîi şi al doilea;

(1[1]) Actele menţionate la alin.(1) vor fi supuse controlului obligatoriu de către Cancelaria de Stat prin intermediul Registrului de stat al actelor locale.

Articolul 68 din Legea privind administraţia publică locală nr.436 din 28.12.2006:

(1) În cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administraţiei publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorităţii locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerînd modificarea sau abrogarea lui totală sau parţială.

(2) Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autoritatea administraţiei publice locale în termen de:

a) 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale – în cazul controlului obligatoriu şi facultativ;

b) 30 de zile de la data primirii cererii de efectuare a controlului – în cazul controlului solicitat de autoritatea administraţiei publice locale sau de persoana vătămată.

(3) În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat.

(4) În cazul în care, în termenul stabilit la alin.(3), autoritatea locală emitentă şi-a menţinut poziţia sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanţa de judecată în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorităţii locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

Completul de judecată reține că actul administrativ cu caracter normativ contestat a fost adoptat la 24.01.2025, fiind inclus în Registrul de stat al actelor locale la 29.01.2025. Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat a expediat Consiliului local Șestaci notificarea cu solicitarea abrogării actului administrativ la 24.02.2025, care a fost soluționată la 04.04.2025. Acțiunea în contencios administrativ a fost depusă la 22.04.2025.

Totodată, reieșind din dispozițiile art.209 alin.3 Cod administrativ, pentru înaintarea acțiunii de control normativ nu există termen pentru înaintarea acțiunii.

Potrivit art.224 alin.1 Cod administrativ, examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

e) în baza unei acţiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul.

Actele cauzei certifică faptul, că la 24.01.2025 Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești a adoptat decizia nr.1.7 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, prin care s-a decis:

1.Se aprobă şi se pune în aplicare temporară tariful de 10 /zece/ lei pentru un m3 de apă din reţeaua de apeduct pentru acoperirea cheltuielilor consumului de energie electrică de la fântâna arteziană, începând cu data de 01.01.2025 şi până la transmiterea în gestiune a reţelei de apeduct.

2. Se modifică rubrica din anexa nr. 6 la Decizia nr. 8.10 din 10.12.2024 cu privire la aprobarea bugetului local pentru anul 2025 în lectura II, după cum urmează: Plata tarifului pentru consumul unui m3 de apă- 7 lei se substituie, începând cu data de 01.01.2025 cu: Plata tarifului pentru consumul unui m3 de apă - 10 lei.

3. Se modifică bugetul local pentru anul 2025 aprobat prin Decizia nr. 8.10 din 10.12.2024 cu privire la aprobarea bugetului local pentru anul 2025 în lectura II, după cum urmează:

1.1 La Venituri: Cod Eco 142310 aprovizionarea cu apă se majorează cu suma de 5.000 lei;

1.2 La Cheltuieli: Cod Eco 222110 energie electrică se majorează cu suma de 5.000 lei.

4. Responsabil pentru efectuarea modificărilor se numește contabilul Gorcenco Lidia.

5.Controlul executării prevederilor prezentei decizii se pune în sarcina primarului Guja Iacob.

Prezenta decizie intră în vigoare la data emiterii și se publică în RSAL/f.d.4/.

La 24.02.2025 Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat a expediat în adresa Consiliului local Șestaci r.Șoldănești notificarea nr.1304/OT8-137, solicitând abrogarea deciziei nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif” /f.d.6-7/.

La 04.04.2025 Consiliul local Șestaci a adoptat decizia nr.3.1 Cu privire la examinarea notificării nr.1304/OT8-137 OT Orhei al Cancelariei de Stat, prin care s-a luat act de notificare, iar decizia nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif” s-a menținut.

Din acest considerent la 22.04.2025 Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat s-a adresat Judecătoriei Orhei cu acțiune în contencios administrativ către Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești, solicitând anularea decizia nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, emisă de Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul central din 12.08.2025 s-a dispus strămutarea cererii de chemare în judecată, conform competenței materiale, Curții de Apel Nord.

Instanța de judecată relevă prevederile art.2 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, conform cărora, următoarele noțiuni principale semnifică: act normativ – act juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general şi impersonal și care stabileşte, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice şi care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situaţii identice.

Articolul 4 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, actul normativ are caracter public, obligatoriu, general şi impersonal. Prevederile actului normativ sînt executorii, opozabile tuturor subiecţilor de drept şi, în caz de necesitate, sînt impuse prin forţa de constrîngere a statului.

Potrivit art.6 lit.h) din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, legislaţia Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: actele normative ale autorităţilor administraţiei publice locale.

Conform art.18 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, actele normative ale autorităţilor administraţiei publice locale se emit pentru realizarea atribuţiilor funcţionale şi în limitele competenţelor stabilite de Constituţie, de Carta Europeană a Autonomiei Locale şi de alte acte normative, fiind aplicate doar în raza teritoriului administrat de către acestea.

Conform art.219 Cod administrativ,

(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

(2) Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

(3) Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

(4) Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În corespundere cu prevederile art.22 alin.(1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Potrivit art.101 alin.1 lit.a), alin.2 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, autorităţile administraţiei publice locale sînt obligate să includă în Registrul de stat al actelor locale, în conformitate cu prezenta lege şi Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative: a) deciziile consiliilor locale de nivelurile întîi şi al doilea. Proiectele actelor normative ale autorităţilor administraţiei publice locale se fac publice, în vederea consultării, cu cel puţin 15 zile lucrătoare înainte de ziua aprobării actului.

Articolul 14 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală,

(1) Consiliul local are drept de iniţiativă şi decide, în condiţiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepţia celor care ţin de competenţa altor autorităţi publice.

(2) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul întîi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competenţe:

a) decide punerea în aplicare şi modificarea, în limitele competenţei sale, a impozitelor şi taxelor locale, a modului şi a termenelor de plată a acestora, precum şi acordarea de facilităţi pe parcursul anului bugetar;

z1) dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu şi social (asupra modului de viaţă şi drepturilor omului, asupra culturii, sănătăţii şi protecţiei sociale, asupra colectivităţilor locale, serviciilor publice), precum şi în alte probleme care preocupă populaţia sau o parte din populaţia unităţii administrativ-teritoriale.

Articolul 8 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală,

(2) În problemele de interes local care preocupă o parte din populaţia unităţii administrativ-teritoriale pot fi organizate, cu această parte, diverse forme de consultări, audieri publice şi convorbiri, în condiţiile legii.

(3) Proiectele de decizii ale consiliului local se consultă public, în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă şi deliberativă a populaţiei unităţii administrativ-teritoriale de nivelul întîi sau al doilea, după caz.

Articolul 9 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală,

Pentru asigurarea autonomiei locale, autorităţile administraţiei publice locale elaborează, aprobă şi gestionează în mod autonom bugetele locale, avînd dreptul să pună în aplicare taxe şi impozite locale şi să stabilească cuantumul lor în condiţiile legii.

Articolul 10^1 din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală,

(2) Proiectele actelor normative ale autorităţilor administraţiei publice locale se fac publice, în vederea consultării, cu cel puţin 15 zile lucrătoare înainte de ziua aprobării

actului. Adoptarea actelor în regim de urgenţă se efectuează în conformitate cu Legea nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparenţa în procesul decizional.

Articolul 7 din Legea privind transparenţa în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008,

(1) Autorităţile publice sînt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităţilor de participare a cetăţenilor, a asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părţi interesate la procesul decizional, inclusiv prin:

a) diseminarea informaţiei referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorităţii publice, prin afişarea lor la sediul acesteia într-un spaţiu accesibil publicului şi/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz;

b) informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional;

c) instituţionalizarea mecanismelor de cooperare şi de parteneriat cu societatea;

d) recepţionarea şi examinarea recomandărilor cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părţi interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;

e) consultarea opiniei tuturor părţilor interesate de examinarea proiectelor de decizii, conform prezentei legi.

(3) Informaţia relevantă privind procesul de elaborare şi adoptare a deciziilor se plasează pe pagina web oficială a autorităţii publice şi, după caz, pe alte platforme electronice.

Articolul 8 din Legea privind transparenţa în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008, Etapele principale ale asigurării transparenţei procesului de elaborare a deciziilor sînt:

a) informarea publicului referitor la iniţierea elaborării deciziei;

b) punerea la dispoziţia părţilor interesate a proiectului de decizie şi a materialelor aferente acestuia;

c) consultarea cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate;

d) examinarea recomandărilor cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.

Articolul 9 din Legea privind transparenţa în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008,

(1) După iniţierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunţul respectiv pe pagina web oficială, îl va expedia imediat prin intermediul poştei electronice părţilor interesate, îl va afişa la sediul

său într-un spaţiu accesibil publicului şi/sau îl va difuza în mass-media centrală sau locală, după caz.

(2) Anunţul referitor la iniţierea elaborării deciziei va conţine, în mod obligatoriu:

a) argumentarea necesităţii de a adopta decizia;

b) termenul-limită, locul şi modalitatea în care părţile interesate pot prezenta sau expedia recomandări;

c) datele de contact ale persoanelor responsabile de recepţionarea şi examinarea recomandărilor (numele şi prenumele, numărul de telefon, adresa electronică).

(3) Anunţul referitor la iniţierea elaborării deciziei poate fi retras de pe pagina web oficială a autorităţii publice doar după adoptarea deciziei sau retragerea proiectului de decizie din procesul de elaborare.

Articolul 10 din Legea privind transparenţa în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008,

(1) Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii şi la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorităţii publice, prin asigurarea accesului la sediul autorităţii, precum şi prin expediere prin poştă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie şi materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorităţii publice responsabile cel puţin pentru perioada recepţionării şi examinării recomandărilor.

Articolul 11 din Legea privind transparenţa în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008,

(1) Consultarea cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate se asigură de către autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie prin următoarele modalităţi: dezbateri publice, audieri publice, sondaj de opinie, referendum, solicitarea opiniilor experţilor în domeniu, crearea grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc cu participarea reprezentanţilor societăţii civile.

Articolul 12 din Legea privind transparenţa în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008,

(1) Recomandările cetăţenilor, asociaţiilor constituite în corespundere cu legea, altor părţi interesate vor fi recepţionate de către autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie.

(7) În cazul în care cetăţenii, asociaţiile constituite în corespundere cu legea, alte părţi interesate nu prezintă recomandări în termenul stabilit, iar autoritatea publică, în mod motivat, nu consideră necesară organizarea de consultări, proiectul de decizie poate fi supus procedurii de adoptare. Motivul pentru care nu se consideră necesară organizarea

consultărilor publice se aduce la cunoştinţa publicului prin plasare pe pagina web oficială a autorităţii publice responsabile de elaborarea proiectului de decizie.

Concomitent, Legea nr.397 din 16.10.2003 privind finanțele publice locale la art.28 și Legea nr.181 din 25.07.2014 prevede că Orice propunere de modificare a deciziei bugetare anuale trebuie să fie însoţită de o notă de fundamentare, care va cuprinde concluziile privind executarea bugetului respectiv în perioada precedentă şi estimările privind executarea scontată a bugetului pînă la finele anului bugetar în curs, precum şi impactul financiar al modificărilor pentru următorii trei ani.

Articolul 18 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017,

Actele normative ale autorităţilor administraţiei publice locale se emit pentru realizarea atribuţiilor funcţionale şi în limitele competenţelor stabilite de Constituţie, de Carta Europeană a Autonomiei Locale şi de alte acte normative, fiind aplicate doar în raza teritoriului administrat de către acestea.

Articolul 30 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017,

(1) Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmeşte nota de fundamentare, conform modelului prevăzut în anexa nr.1

Articolul 32 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017,

(5) Proiectele actelor normative elaborate de autorităţile administraţiei publice centrale de specialitate, autorităţile publice autonome sau autorităţile administraţiei publice locale sînt avizate şi consultate public în condiţiile alin.(1)–(3), cu excepţiile stabilite de Legea nr.239/2008 privind transparenţa în procesul decizional.

(6) În urma avizării şi consultării publice, autorul proiectului actului normativ întocmeşte sinteza, care include obiecţiile şi propunerile autorităţilor publice şi recomandările reprezentanţilor societăţii civile, conform unuia dintre modelele prevăzute în anexa nr.2.

Materialele cauzei denotă cu certitudine că autoritatea publică locală Consiliul local Șestaci a adoptat decizia nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, fără consultări publice, fără aducerea la cunoștință publicului a proiectului deciziei cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de ziua aprobării actului prin plasare pe pagina web oficială a autorităţii publice, fără întocmirea notei de fundamentare, ceea ce denotă că pârâtul a încălcat procedura stabilită de lege la adoptarea actului administrativ cu caracter normativ.

Se respinge argumentul pârâtului, care susține că situația care a condus la adoptarea Deciziei nr.1.7 de către Consiliul Local Șestaci este rezultatul unei succesiuni rapide de evenimente și decizii la nivel național, care au creat un context de urgență și au generat un impact financiar direct și inevitabil asupra bugetului local.

Or, majorarea pe țară a prețului la energia electrică nu trebuie înțeleasă de către autoritatea publică locală că actele administrative cu caracter normativ, care sunt de competența sa, trebuie aprobate fără respectare procedurii stabilite de lege.

În același timp, contrar dispozițiilor art.41 și 43 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, Consiliul local Șestaci nu a indicat în preambulul actului normativ scopul şi raţiunea adoptării actului normativ, motivaţia social-politică, economică sau de altă natură.

Reieșind din actele legislative învederate supra, instanța de judecată remarcă faptul, că autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Deși autoritățile publice își exercită dreptul discreționar atribuit, acestea trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul, fapt reflectat în art.137 alin.(1) Cod administrativ.

În circumstanțele enunțate supra, completul de judecată conchide că acțiunea în contencios administrativ formulată de Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat privind anularea deciziei nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, emisă de Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești, este întemeiată, motiv pentru care actul administrativ cu caracter normativ menționat supra, se anulează în tot.

Conducându-se de dispoziţiile art.224 alin.1 lit.e) Cod administrativ, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,-

h o t ă r ă ș t e:

Admite acțiunea în contencios administrativ înaintată de Oficiul teritorial Orhei al Cancelariei de Stat către Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești privind contestarea actului administrativ.

Anulează în tot decizia nr.1.7 din 24.01.2025 ”Cu privire la majorarea unui tarif”, emisă de Consiliul local Șestaci raionul Șoldănești.

Hotărârea poate fi contestă cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul Curții de Apel Nord, în termen de în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii.

Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Svetlana Ghercavii**